

Kommenteret høringsnotat

Vedrørende forslag til lov om ændring af tatoveringsloven (Regulering af kosmetisk tatovering og undtagelser fra loven for personer i exitforløb)

1. Høring over lovforslaget

Et udkast til lovforslag har i perioden fra den 8. oktober til den 6. november 2019 været sendt i høring hos følgende myndigheder og organisationer m.v.:

Advokatrådet, Advokatsamfundet, Amnesty International, Bispebjerg Hospital – Tatoveringsklinikken, Copenhagen Business School, Dansk Dermatologisk Selskab, Dansk Erhverv, Dansk Industri, Dansk Selskab for Almen Medicin, Dansk Selskab for Patientsikkerhed, Dansk Socialrådgiverforening, Dansk Standard, Dansk Sygeplejeråd, Dansk Tatovør Laug, Danske Patienter, Danske Advokater, Danske Kosmetolog Forening, Danske Regioner, Datatilsynet, De Professionelle Uafhængige Tatovører, Den Danske Dommerforening, Det Kriminalpræventive Råd, Diabetesforeningen, Dignity, Direktoratet for Kriminalforsorgen, Dommerfuldmægtigforeningen, Domstolsstyrelsen, Faggruppen af Socialrådgivere i Kriminalforsorgen, Forbrugerrådet Tænk, Foreningen af Speciallæger, Foreningen af Offentlige Anklagere, Foreningen af Statsadvokater, Frisør – og Kosmetikerfagets Fællesudvalg i Danmark, Fængselsforbundet, Gigtforeningen, Hjerteforeningen, HK Landsklubben Danmarks Domstole, HK Landsklubben Kriminalforsorgen, HK Landsklubben Politiet, Institut for Menneskerettigheder, Justitia, KL, Kriminalforsorgsforeningen, Københavns Universitet (Det Juridiske Fakultet), Landsforeningen af Forsvarsadvokater, Landsforeningen KRIM, Kræftens Bekæmpelse, Lægeforeningen, Organisationen af Lægevidenskabelige Selskaber, Patientforeningen Danmark, Patientforeningen, Patientforeningernes Samvirke, Politidirektørforeningen, Politiforbundet, Praktiserende Lægers Organisation, Professionelle Danske Tatovører, Region Hovedstaden, Region Midtjylland, Region Nordjylland, Region Sjælland, Region Syddanmark, Retspolitisk Forening, Rigsadvokaten, Rigsombudsmanden i Grønland, Rigsombudsmanden på Færøerne, Rigspolitiet, Rigsrevisionen, samtlige byretter, SUS Serviceerhvervenes Uddannelsessekretariat, Syddansk Universitet (Juridisk Institut), Vestre Landsret, Yngre Læger, Østre Landsret, Aalborg Universitet (Juridisk Institut) og Aarhus Universitet (Juridisk Institut).

Udkastet til lovforslaget har endvidere været offentliggjort på Høringsportalen.

2. Høringssvar og kommentarer

Sundheds- og Ældreministeriet har modtaget indholdsmæssige bemærkninger fra Bispebjerg Hospital - Tatoveringsklinikken, Dansk Dermatologisk Selskab, De Professionelle Uafhængige Tatovører, Danske Regioner, Forbrugerrådet Tænk, Lægeforeningen og Rigsadvokaten.

Advokatrådet, Datatilsynet, Folketingets Rigsrevision, Foreningen af Offentlige Anklagere, Færøerne Landsstyre, Institut for Menneskerettigheder, Byretterne, Politiforbundet, Rigsombudsmanden på Grønland, SUS Serviceerhvervenes Uddannelsessekretariat, Vestre Landsret, Østre Landsret har ikke haft bemærkninger til lovforslaget.

I det følgende foretages en gennemgang af de væsentligste bemærkninger til lovforslaget og dets bemærkninger. Ministeriet bemærkninger er *kursiverede*.

3. Bemærkninger til forslaget om regulering af tatovørområdet

Bispebjerg Hospital- Tatoveringsklinikken, Dansk Dermatologisk Selskab, De Professionelle Uafhængige Tatovører, Danske Regioner og Forbrugerrådet Tænk er positive over for de foreslåede ændringer og opfatter forslaget som en forbedring derved, at kosmetiske tatovører skal efterleve de samme regler som traditionelle tatovører i forhold til infektionshygiejniske forhold, dokumentation for tatoveringsfarver, forbrugerinformation m.v.

3.1. Hygiejnekursus for kosmetiske tatovører

Bispebjerg Hospital, Tatoveringsklinikken, Dansk Dermatologisk Selskab, Forbrugerrådet Tænk og Lægeforeningen er kommet med en række bemærkninger, som knytter sig til udkast til bekendtgørelse om hygiejnekursus for tatovører. Udkast til bekendtgørelsen er udarbejdet af Statens Serum Institut og sendt i høring i perioden fra den 4. november til den 2. december 2019. Disse bemærkninger og indholdet af udkast til bekendtgørelse falder uden for nærværende lovforslag rammer, hvorfor der ikke tages stilling til de bemærkninger, der vedrører bekendtgørelsen.

Bispebjerg Hospital – Tatoveringsklinikken og Forbrugerrådet Tænk har begge anført, at Sikkerhedsstyrelsen bør have hjemmel til at godkende eller forkaste afholdte hygiejnekurser og udstedte kursusbeviser for de enkelte tatovører.

Bispebjerg Hospital - Tatoveringsklinikken anfører endvidere, at underviserne i det fagspecifikke indhold i hygiejnekurset bør have en medicinskfaglig baggrund, fx en læge eller en sygeplejerske ligesom underviserne bør undervise på dansk.

Endvidere foreslår Bispebjerg Hospital- Tatoveringsklinikken og Forbrugerrådet Tænk, at det bør være obligatorisk, at hygiejnekursusbeviser i original fysisk form ophænges på tatoveringssteder og er synlig for kunderne.

Endelig foreslår Forbrugerrådet Tænk, at Sikkerhedsstyrelsen får hjemmel til at lukke et tatoveringssted, hvis reglerne om blandt andet gennemførelse af hygiejnekursus ikke overholdes.

Flere af høringssvarene har indeholdt bemærkninger til udkast til bekendtgørelse om hygiejnekursus, som er sendt i høring af Statens Serum Institut. Sundheds- og Ældreministeriet har ikke forholdt sig til bemærkninger, der vedrører forhold, der vurderes at kunne rummes inden for bemyndigelsesbestemmelsen i § 7, stk. 4.

Bispebjerg Hospital – Tatoveringsklinikken og Forbrugerrådet Tænk er imidlertid kommet med forslag om, at Sikkerhedsstyrelsen bør have hjemmel til at godkende eller forkaste afholdte hygiejnekurser og udstedte kursusbeviser for de enkelte

tatovører, at hygiejnekursusbeviser ophænges i original fysisk form på tatoveringssteder og er synlige for kunderne, at underviserne i det fagspecifikke indhold i hygiejnekurset bør have en medicinskfaglig baggrund samt at underviserne bør undervise på dansk. Sundheds- og Ældreministeriet vurderer, at disse forslag ikke kan rummes inden for bemyndigelsesbestemmelsen i tatoveringslovens § 7, stk. 4. Det fremgår heraf, at Statens Serum Institut fastsætter regler om længden og indholdet af det hygiejnekursus, der giver adgang til at tatovere i erhvervsmæssigt øjemed. Som følge heraf er det Sundheds- og Ældreministeriets opfattelse, at en gennemførelse af disse forslag vil kræve en lovændring.

Endelig er det foreslået, at Sikkerhedsstyrelsen får hjemmel til at lukke tatoveringsstedet, hvis reglerne ikke overholdes, skal Sundheds- og Ældreministeriet bemærke, at den gældende tilsynsordning medfører – som med forslaget også omfatter kosmetiske tatovører - at Sikkerhedsstyrelsen efter lovens § 14 kan påbyde tatoveringssteder, der er registreret, at træffe foranstaltninger med henblik på at efterkomme krav om hygiejnekursus, udlevering om skriftlig information til forbrugerne samt opbevaring af oplysninger om tatoveringsfarver m.v. Sikkerhedsstyrelsen foretager et opfølgende tilsynsbesøg med henblik på at kontrollere, om påbuddet er efterkommet. Hvis tatoveringsstedet ikke har efterkommet påbuddet, kan Sikkerhedsstyrelsen afregistrere tatoveringsstedet. Det medfører, at der ikke længere må udføres tatovering på stedet. Det samme gælder, hvis tatoveringsstedet har overtrådt tatoveringslovens §§ 7 – 10, dvs. efterkomme krav om hygiejnekursus, udlevere skriftlig information til forbrugerne, opbevare af oplysninger om tatoveringsfarver m.v.

Det er således Sundheds- og Ældreministeriets opfattelse, at Sikkerhedsstyrelsen allerede har en hjemmel til at lukke/afregistrere et tatoveringssted.

3.2. Ikrafttrædelse af forslaget om kosmetisk tatovering

Danske Regioner udtrykker bekymring for, at det forslås, at loven først skal træde i kraft fra den 1. juli 2021.

Sundheds- og Ældreministeriet har i forhold til høringsudgaven ændret ikrafttrædelsestidspunktet for loven til den 1. juli 2020. Dette medfører, at sundheds- og ældreministeren kan fastsætte regler om krav til uddannelse i kosmetisk tatovering og krav til de brancheforeninger, der skal forestå uddannelserne fra den 1. juli 2020. For så vidt angår den del af bemyndigelsesbestemmelsen, der kan undtage kosmetiske tatovører fra at være omfattet af forbuddet mod at tatovere i hovedet, jf. lovens § 10, stk. 3, vil regler herom blive fastsat med et ikrafttrædelsestidspunkt senere end den 1. juli 2020, forventeligt j. juli 2021.

Hermed sikres det, at der er tid til, at brancheforeningerne kan sammensætte uddannelserne i kosmetisk tatovering, at kosmetiske tatovører kan gennemføre uddannelsen, samt at Sikkerhedsstyrelsen kan tilpasse den eksisterende registrerings- og tilsynsordning til også at omfatte kosmetiske tatoveringssteder.

4. Bemærkninger til forslaget om undtagelse for personer med tilknytning til bandemiljøet i exit

Dansk Dermatologisk Selskab og Dansk Tatovør Laug, støttet af Lægeforeningen og Organisationen af Lægevidenskabelige Selskaber, bemærker generelt, at det fremsendte forslag udgør en forbedring på området. Dansk Tatovør Laug bemærker generelt, at det er ganske få af deres medlemmer, der tatoverer personer i exitforløb,

og at det er den enkelte tatovør, der har sin personlige kontakt til politi og de rette myndigheder.

Bispebjerg Hospital, Tatoveringsklinikken, støttet af Organisationen af Lægevidenskabelige Selskaber, bemærker, at ændringerne vedrørende tilladelse til cover-up tatoveringer i ansigt og på hals i situationer, hvor bandetatoveringer ikke lader sig fjerne med laser, er realistiske og imødekommer et behov. Bispebjerg Hospital finder dog i forlængelse heraf, at når lovforslaget lægger op til, at godkendelse af dette skal ske af Det Nationale Exitkontaktpunkt, som repræsenterer Rigspolitiet, Kommunernes Landsforening og Direktoratet for Kriminalforsorgen, er dette for snævert og bureaukratisk. Ordningen vil således forudsætte, at tatovøren eller kunden ud fra deres forudsætning i praksis kan klare at få søgt om konkret tilladelse og offentlig betaling for cover-up. Bispebjerg Hospital finder endvidere, at det heri ligger implicit, at et bandemedlem skal være kriminel og dømt, før den pågældende kan få adgang til cover-up tatovering. Bispebjerg Hospital finder, at dette efterlader en stor gruppe bandemedlemmer i exit, som ikke er dømte for kriminalitet, og som samtidig har den største mulighed for succesfuld resocialisering. Bispebjerg Hospital foreslår derfor, at medlemmer, der forlader en bande uden at være kriminelle, for egen regning kan få udført cover-up tatovering i hoved, på hals eller på hænder, og at f.eks. patientens læge eller den kommunale sociale myndighed kunne meddele tilladelse hertil.

Det følger af tatoveringslovens § 10, at det er forbudt at tatovere i hoved, på hals og på hænder, ligesom det er forbudt at udføre tatoveringer på personer under 18 år. Formålet med lovforslaget er at indføre en undtagelse til forbuddene i § 10.

Justitsministeriet bemærker, at det ikke er intentionen med forslaget, at det skal være op til den enkelte tatovør og exitkandidat at søge om tilladelse og midler til at få foretaget cover-up tatoveringer. Når personer med tilknytning til bandemiljøet indgår i myndighedernes exitforløb, laver myndighederne et forløb, hvori fjernelse eller dækning af tatovering kan indgå. Med lovforslaget lægges der således op til, at der som led i det exitforløb, exitkandidaten i øvrigt indgår i, kan ske dækning af tatoveringer i hoved, på hals og på hænder. Dette vil således være et integreret element i det enkelte exitforløb.

Det er desuden ikke en forudsætning for, at en person kan være i exitforløb, at den pågældende er dømt for kriminalitet. Personer, der ikke er dømt for kriminalitet, kan også være i myndighedernes exitforløb for bandemedlemmer. Målgruppen for exitforløb er således en række forskellige kategorier af personer, herunder personer som er eller har været registreret i politiets registre som tilknyttet en bandegruppering i Danmark, eller personer, som har eller har haft tilknytning til bandemiljøet i Danmark, men som ikke er eller har været registreret i politiets registre som tilknyttet de forskellige bandegrupperinger mv.

Herudover bemærkes, at det er Det Nationale Exitkontaktpunkt, der varetager koordineringen af den nationale exitindsats. Det Nationale Exitkontaktpunkt vil have viden om personers tilknytning til bandemiljøet. Justitsministeriet finder i lyset heraf ikke, at det er hensigtsmæssigt, at en persons personlige læge eller den kommunale sociale myndighed skal kunne give tilladelse til at personer fra bandemiljøet kan få foretaget cover-up tatoveringer.

Kriminalforsorgsforeningen bemærker, at indsatsen i forbindelse med fjernelse af tatoveringer på bandemedlemmer i exit varierer så meget, at det kan være

nærliggende at tro, at kvaliteten enten svinger påfaldende meget, eller også er der tale om behandlinger, hvor der ikke ydes det, der betales for.

Justitsministeriet bemærker hertil, at lovforslaget omhandler dækning af tatoveringer og ikke fjernelse af tatoveringer. Ministeriet bemærker endvidere, at politiet bestræber sig på at benytte hudklinikker, hvor der er ansat lægefagligt personale, således at behandlingen altid foretages sundhedsmæssigt forsvarligt, og der kosmetisk opnås det bedst mulige resultat. Det Nationale Exitkontaktpunkt er ikke bekendt med, at der som led i exitforløb anvendes hudklinikker, som ikke leverer den bedst mulige ydelse, eller som i øvrigt leverer en ydelse, der ikke modsvarer den fastsatte pris for disse behandlinger. Ministeriet bemærker desuden, at der ikke med den foreslåede ændring er tale om en ændring af den grundlæggende ordning med fjernelse eller dækning af tatoveringer på personer med tilknytning til bandemiljøet i exit, men derimod en udvidelse af ordningens anvendelsesområde, så det for fremtiden bliver muligt at foretage cover-up tatoveringer på personer i exit under 18 år og personer i exit i øvrigt i hoved, på hals og på hænder.

5. Lovforslag

I forhold til det lovforslag, der har været sendt i høring, er der i det fremsatte lovforslag vedrørende regulering af kosmetisk tatovering foretaget følgende ændringer:

1. Den foreslåede bestemmelse i lovforslagets § 1, nr. 1, er udgået, idet et kosmetisk tatoveringssted allerede er omfattet af lovens definition af et tatoveringssted.
2. Bestemmelsen i lovforslagets § 1, nr. 4, er blevet nyaffattet, således at sundheds- og ældreministeren kan fastsætte regler om, at personer, som har gennemført en uddannelse i kosmetisk tatovering med praktisk og teoretisk indhold fastsat af en brancheorganisation, må udføre kosmetisk tatovering af øjenbryn, hårbund, øvre og nedre øjenlåg og læber. Sundheds- og ældreministeren kan endvidere fastsætte regler om krav til uddannelse i kosmetisk tatovering og krav til de brancheorganisationer, der forestår uddannelserne.
3. Lovens ikrafttræden for så vidt angår kosmetiske tatoveringssteder er ændret fra den 1. juli 2021 til den 1. juli 2020.

Baggrunden for ændringerne er, at det af bemærkningerne til tatoveringsloven fra 2018 fremgår, at Sundheds- og Ældreministeriet i forbindelse med eventuel udstedelse af regler i medfør af § 10, stk. 3, vil overveje, om der kan være grundlag for at udvide registrerings- og tilsynsordningen til også at omfatte de nævnte steder, hvor der udføres kosmetisk tatovering. Det fremgår endvidere, at dette vil kræve en lovændring, jf. Folketingstidende 2017-18 A, L 134 som fremsat side 21.

Formålet med lovforslaget er at foretage denne lovændring med den intention at slå fast, at kosmetiske tatoveringssteder – når bemyndigelsesbestemmelsen i § 10, stk. 3 udnyttes - vil blive omfattet af registrerings- og tilsynsordningen, der allerede gælder for traditionelle tatoveringssteder.

Som følge af ændringen er der foretaget en række konsekvensændringer i den del af lovforslaget, som vedrører regulering af kosmetisk tatovering.

4. Der er endvidere foretaget visse ændringer af sproglig og lovteknisk karakter.

I forhold til det lovforslag, der har været sendt i høring, er der i det fremsatte lovforslag foretaget følgende ændringer for så vidt angår forslaget til om undtagelser for personer med tilknytning til bandemiljøet i exit:

1. Den foreslåede bestemmelse i lovforslagets § 1, nr. 5, ændres, således at undtagelsen udvides til også at gælde, når der er tale om exitkandidaternes sikkerhed *m.v.*, så der også vil kunne lægges vægt på den pågældendes sikkerhed i bredere forstand, herunder behandlingens betydning for vedkommendes exitforløb.
2. Der er foretaget visse ændringer af sproglig og lovteknisk karakter.